

ד"ר' דגל הירושלמי דאמר שמואל הלך שפין שני מנזאות עירידי עס שניסר אסורס עס שניסר וס
דנחמטס אכולל כוסיג דשמעתין ואוקומנא לקמן בתלר של שני מנזאות שמחזק אההס מחירו כמבוי וס
ז' משל תלדות הסתחות זו לזו וסתחות לרס" וסירבו סתיוס עס האלמנטים סיו מותרת עמין סהיס
דכא עירבו עס האלמנטים קתי דמבע עירבו עסה ודמעה אכל סה לא עירבו לדעה לא וכ"ס כוס סה
אהר וזס מפורס ריפ ס' כיד סמסתפין סוף גמרא דמתי' קמייחא דמסיק רנא כיון שעירבו אין לק
דרי' אלס ז'ל דמפרס היוד דהיודס סקסס מונס הרבכ"ד ופרסס דססמנידו עירובן סלמנטים וכן
אהה סה עס סה סל עמך וכל מקומוס תהלמוד סהזכיר ויכולן כין סמזריק דעס מי שעיר
פני סכו כ"ס כניססו לביתו וכ"ס כוללס כליו לביתו וכוס מלמנטו וסמח כסאיסור סנת מונסו ולינו
ביצד אורס כגון סלמר איני מערב עמסס או איני מסתקף. פרק הלון : בתב הרבכ"ד ז'ל פירוס
ומ"מ פירוס ר"מ ז'ל יס סה דכא הניא כדרייהא דריס ס' כיד סמסתפין ע"י בנו ובחו קסניסו ו
פוק חוי סה אהס מוחס ז'ל עכל ס' סכעל מוחס ז'ל אסו וססיא דטורוינא סקסס סהרביס
שניס. פרק הלון : בתב הרבכ"ד ז'ל זס סכסרס סכוס סה סאיין יכיוני לססתקף אלא בנין חלס עכ'
הלון גמרא דממניתינן דנחמטס ככולל כמו סחי עתיד לכחו ככמוך ככבא שניס של הלכס ז'ל : וס
בתב הרבכ"ד ז'ל גס זס סכוס עכ"ל : ואני אומר ככר כסכוס ככמוך ככבא רכשונס של הלכס ז'ל ש
כמיו עסקין אי לינא בנין אחד מלי איריס דנחמטס אפילו כלס נני אלא כשי מינין אפילו נת
אימא מיין אחד מלי דנחמטס נחמטס ואיכס אימא מינין אפילו וכלס סחי עכ"ל. סה זס מבור
לכודיס וסס מינין ונחמטס מוסיק ומוסק ואין ז'ל לכודיס וסס וסס לכ' לכודיס וסס זס ככ
טובס עכ"ל : ואני אומר ככר סכסיו כוס ספיק על הכוסס מככרס וסכסיו רליוס ככרוס

כתב הראב"ד ז"ל ירושלמי הוא זה וכו' שכן מקשידין על פרוכתן עכ"ל : ואני אומר על דבר אמת ועונה נדק ונכון הוא ורומיא פ' הדר : מבויי שלא נשתתפו וכו' עד מטלטלין ככולו : כתב הראב"ד ז"ל מהסבין דעת כתב כל זה וכו' הוסיף מדרך השכל עכ"ל : ואני אומר השילו היה פוסק כרכ בשעתיהן דהמש היותו יש לו ראיות ושעמים, הוא דשמואל קאי בותיה במסכתא ועוד דרכ נהמן אמר בפ"ק דמכילתין קטנין אין המבוי יתיר בלתי וקורה ע"ה שיהא ארכו וקח על רחבו ועוד שיהו בתים והיתירות פתוחות לתוכו והל"ע דר' יוחנן פליגי עלייהו כיוון דר"ל דהוא בחדאם קאי כרכ בשמואל הכין בלכתא וכן פסק ר"י הל"ע : אל"ס ז"ל מורי הראב"ד ז"ל כ"ס רוב הפוסקים ואף כי ר"ח ז"ל פסק כר' יוחנן יש להם ראיות מה ירושלמי שמאלתי פ"ק דמכילתין דגרסינן שהם דרכ נהמן דר' יעקב עמי אין המבוי פתוח משתי היתרות הנה ארץ פתוחה משני בתים וכו"ל בשמע' פ"א דמילה ובהו א"ל כי לורך עשה אלה עשה בלתי לבידתי כי ז"ל לא פסק א דמסכתא מנחת המעשר דהמש היתרות אלא משמעות משנת כ"ל הבית האמורות בפי' הדר ולא משמעות הראשונה שבפסק כל גזות דאסיק שמואל טעמא דר"ס בין עירוב בין לא עירוב כי אלו כבר בדרך וכתבין כל אמת בפני עולמה וגם אני פרעתי מקום מוצאן וטעמאן ככל דכבר כתבתי וסקדמתי כי ר"מ ז"ל לא כתב בהבדול אלא מה שפירש בתלמוד ולא חידש בו דבר מחדשו אלא"ס פרסמו על שמו והוא ז"ל לא ראייתו לעולם לעוסק נפשיה בר מהלכתא ואילו היה כותב זאת הספקא מכה אותן משמעות וכמו שהשבו בלולוי הראב"ד ז"ל מאין הוסיף לזון כרמלית וגם לשון טעלול דבריו אמות לא ככולו ואולי ה"ק לבו שלא הוכיח חזקו בין הלכה והבהר וגם טעמיה שכתב לעירב ולא עירב מאין כאלו ולא בכלל המשמעות האלו לא חסרו וכו' אינו מאריך בלשוננו אלא לנזקק למוציא דבריו לבעלה אלא ודאי הוסיף ר"מ ז"ל הפסק אלא משמעות שנה משמעות הראשונה דפרק ר"א דמילה קאי עיניך וראה שהיה הלכה גדולה וסוגיא ארכוס בפני עולם : דגרסינן בהם ארבע עינים ר' יוחנן דר' אבי מביי שלא נשתתפו בו מביי טעלול ככולו מי תמריין כחד דמי וכו' עד : איבעיתו ליה אמר ליה ולא עמי מיהו ודגרסינן ענה ושקלינן וטרינן עובא עד דאקבעה לה בדידיא לתלמודא וסדרוה מיערא לר' יוחנן וגרסינן אמר ר' יוחנן אמר רב מבויי שלא נשתתפו בו אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות אמר אביי ה"ה מנחת א"ר יוחנן ולא פירש עד דהלא רבס בר אבובי ופירש דאמר רבס בר אבובי אמר רב מבויי שלא נשתתפו בו עירוב היותו עם בתים איכור לעטל על אלא בארבע אמות לא עירוב היותו עם בתים מותר לעטל ככולו א"ל רב חיננא חזאה לרבא מנא עירוב היותו עם בתים דנתקח היתירות ונשבו בתים דרוב טעמיה דאמר רב אין מביי יתיר בלתי וקורה עד שיהו בתים והיתירות פתוחין לתוכו וכה כהא בתים איכא היתירות יריבא כי לא ערביננו ענין שני ליחויננו לפני בתים כמאן דפרסיהו ומהל יריבא בתים : וכן עמי וישקי וטעי עד דמסיק אלא אמר רב אמי גרסינן להיתירות בתים ויסיבן בתים ויסיבן ויסיבן ויסיבן : הגה עיניך רוחאוי כי דברי ר"מ ז"ל תלמוד ענין שם וספק כמסקנא דגמרא וכפי מה שהעמיד רב אשי ור' אל"ס ז"ל שהשמיט מנהככת כשת אוחה שמועט כולה לפי' שכתב על מה שכתב רבנן שיערבוני פתוחות : וכתב :

זמנים. הלכות עירובין פ"ה

מפנים ויש לה לזכות שהוא רשות היחיד גמורה כמכר פרק ראשון ומפני זה אין מערבין אותה לחלוקין לפי שכיון של העיר רה"י גמורה ואינה מחוסרת שום חיקון מחילות ואפילו מדבריהם הרי היא כמבוי אחד ואין מערבין חצי מבוי המוכשר כולו בדין מחילות אבל אם לא הייתה העיר כולה מוכשרת במחילות וכלו להכשיר היתה ולעצמה הרשות בידם. וזה ברור שאפילו מבוי אחד יכול להעמיד לחי לחצו

כמכר פרק י"ז מהלכות שבת וכו' הרמב"ן ז"ל וכן מוכן מלשון רבינו בנימין ז"ל וכו' עיר של יחיד ושל רבים מבוארים בגמרא פרק כ"ד מערבין (דף ל"ט) ומוסכמים מכל המפרשים ז"ל. וכבר הרשב"א ז"ל איז זה עיר של יחיד כל שנבנה היחיד לעצמו וישיבתה לרבים או שמכרה אחר מכלל לרבים או שנבנה להושיב זה דיוורין ומשיר לעצמו דרכים פלטיות וסרסיות כדרך שהמלכים עושים עכ"ל:

בב מדינה של רבים וכו'. שם (דף כ"ב): סולם מכלל ופתח מכלל מכו ואסוקו סולם מורת מחילה עליו:

בג המזכה בשחוק וכו'. מ"ש רבינו אש עירבו כולן עירוב אחד להוציא כשמעבדין להחליץ שאין לרובן להיות משוחפין ועל הדבר שיתבאר למטה ודבר ברור הוא ועיקר הלשון נראה שראוי להיות אש עירבו כולן עירוב אחד: מי ששכח ולא שחמק עס המדינה וכו'. גם זה פשוט:

כד מדינה שנתחפפו כל יושביה חוץ ממבוי אחד וכו'. גם זה שם כ"ג מערבין (דף כ"ט) וכבר הזכרתי ענין מדינה זו למעלה:

מי

להשתמש במבוי דרך פתחים עד שישכרו מן העובד כוכבים. שאין נעשים כיחיד במקום עובד כוכבים: י"ז כיצד משתתפין במדינה. כל חצר וחצר מערבת לעצמה שלא לשבח התינוקות. ואחר כך משתתפין כל אנשי המדינה בדרך שמשותפין במבוי. ואם היתה המדינה קנין יחיד אפילו נעשית של רבים משתתפין כולן שיתוף אחד וימלטלו בכל המדינה. וכן אם היתה של רבים ויש לה פתח אחד משתתפין כולן שיתוף אחד: ב אבל אם היתה של רבים ויש לה שני פתחים שהעם נכנסין בזה ויוצאין בזה אפילו נעשית של יחיד אין מערבין את כולה אלא מניחין ממנה מקום אחד אפילו בית אחד בחצר אחת ומשתתפין השאר. ויהיו אלו המשתתפין כולן מותרין בכל המדינה חוץ מאותו מקום ששיירו. ויהיו אותן הנשארים מותרין במקומן בשיתוף שעושין לעצמן אם היו הנשארים רבים ואסורין למלטל בשאר כל המדינה: כא ודבר זה משום היכר הוא כדי שידעו שהעירוב התיר להן למלטל במדינה זו שרבים בוקעין בה. שהרי המקום שנשאר ולא נשתתף עמהן אין מטלטלין בו אלא אלו לעצמן ואלו לעצמן: כב מדינה ישל רבים שיש לה פתח אחד וסולם במקום אחד מערבין את כולה ואינה צריכה שיוור שאין הסולם שבחומה חשוב כפתח. הבתים שמניחין אותו שיוור אף על פי שאין פתוחין לעיר אלא אחוריהן לעיר ופניהם לחוץ עושין אותו שיוור ומערבין את השאר: כג המזכה בשיתוף לבני המדינה. אם עירבו כולן עירוב אחד או עובד כוכבים שהיה עמהן במדינה דין הכל כדנים בחצר ומבוי: כד מדינה שנשתתפו כל יושביה חוץ ממבוי אחד הרי זה אוסר על כלן. ואם בנו [ג] מצבה על פתח המבוי אינו אוסר *לפיכך אין מערבין מדינה [ז] לחצאין [כ] אלא או כולה או מבוי מבוי. ובונה כל מבוי ומבוי מצבה על פתחו אם רצה לחלוק רשותו מהן כדי שלא יאסור על שאר המבואות:

מי

השנת הראב"ד
*לפיכך אין מערבין וכו'. כ"ג הרשב"א ז"ל פירוש אפילו ע"י דקס שאין דקס מועלת במקום דריסת הרבים, עכ"ל:

א עור סי' ששט ששט סמ"ג שם: ב עור סי' ששט: ג עור סי' ששט: ד עור סי' ששט סמ"ג שם: ה שם:

הנהגות מיימוניות

° [פרק כיצד מערבין עיר של יחיד ונעשית של רבים ופירש"י ז"ל שלא היו נכנסין בה תמיד ששים רבוא וכן פירש הטור שם]: [ג] פירש"י חזקיה דקה וכן בערוך פירש איצטבא אבל רש"י פירש פתח גמור וקסן ע"כ: [ד] הא לך לשון מהר"ם גריסין ב"י כיצד מערבין עיר של יחיד ונעשית של רבים ורה"ר עוברת בתוכה עושין לחי מכאן ולחי מכאן או קורה מכאן וקורה מכאן ונושאים ונותנים באמצע ואין מערבין אותה לחצאין אלא כולה או מבוי מבוי בפני עצמו וכו' ומסיק ומ"ש לחצאין דלא דאסרי אהרדי מבוי מבוי גמי אסרי אהרדי ומשני הכא במאי עסקינן דעביר דקה אלמא דבלא דקה אין מערבין עיר אחת לחצאין ולא מבוי מבוי בפני עצמו בעיר של יחיד ונעשית של רבים וכו' שבעיר של יחיד ורה"ר היא של יחיד דהורגלו מעולם להיות אחד וגם בכל ההיא סוגיא משמע דאין חילוק בין של יחיד ונעשית של רבים לשל יחיד ורה"ר הוא של יחיד ע"כ תמתי מקום על מה שראיתי ביש מקומות בעיר של יחיד ורה"ר היא של יחיד דלא שכיחי בה ששים מבוי שהישראלים הדרין באותו מבוי חוץ לתיקון המבוי לא עביר דקה וכו' עד ונ"ל דמותר לחלק אפילו מבוי אחד ולערבו לחצאין ובלבד שיתקן לו שני לחיים או צה"פ דבהכי חשוב כסתום ומובדל מן הדיוורין שחוצה להם שהרי אפילו חצר אם רוצים לחלקו באמצעיתו בשני פסין של שני משהוין משהו לכאן ומשהו לכאן או בפס ארבעה יכולים לחלקו ועירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן כיון דאין בין פס לפס יתר מעשר ואם יש יתר מעשר יכולין לחלקו בצה"פ ומהני ביתר מעשר והכי נמי יכולין לעשות במבוי דהשאת לא אסרי הדיוורין שחוק לתיקון עליהם והא דפריך הכא מבוי מבוי גמי אסרי אהרדי היינו כשאנים מתוקנין ראשי המבואות אלא בלחי או בקורה כדקתני בברייתא עושין לחי מכאן או קורה מכאן וכו' ואין מערבין אותה לחצאין אלא או כולה או מבוי וכו' משמע דבתקון לחי או קורה קאמר אבל בשני פסין כשאין ביניהם יתר מעשר או בפס ארבעה יכולין לחלקו כשאין הפרצה יתירה מעשר או בפס ארבעה יתיר מעשר מהני בכל דוכתא וכן פירש ר"י לקמן ב"י הרי גבי מבוי שצדו אחד נכנסין דאפילו מבוי שאין בתים וחצרות פתוחין לו דהו"ל כמו חצר דאינו ניתר בלחי וקורה ניתר בשני פסין או בפס ארבעה או בצה"פ כדפרישית וה"ה שיכולין לחלק חצר אחת או מבוי וכמה פעמים שאלתי רבותי על מה אנו סומכין לחלק מבואות של עיר יחיד ולא מצאו טעם עד שיעניתי ומצאתי און לי כדפרישית: [כ] כתב הר"ם נראה דהלכה כלישנא קמא דאמר רב פפא לא אמרן אלא לארבעה אבל לרבה מערבין ודלא כאיכא דאמר לרבה נמי אין מערבין חצא דבשל סופרים הולכים ארץ המיקל וב"ש בעירוב שאין לו עיקר מן התורה והלכה כדברי המיקל בעירוב ועוד דמסתברא דאיכא דאמר הוא טפל לגבי לשון ראשון עכ"ל:

מגיד עוז

עובד כוכבים או וכו' עד מן העובד כוכבים. פרק דר: או מאחד מנעלי וכו' עד הכדוק. פרק חלון (דף פ"א): ואם היה מבוי עד במקום עובד כוכבים כיחיד. פרק דר (דף ס"ז): כיצד משתתפין במדינה עד שיתוף אחד. פרק דר ופרק כ"ד משתתפין: אבל אם היתה עד נשאר המדינה. פ' כיצד מערבין (דף ל"ט): ודבר זה וכו' עד ואלו לעצמן. כן כתוב בהלכות ר"י אלפס ז"ל: מדינה של רבים עד אינו אוסר עליהן. פ' כיצד מערבין (דף ל"ט): לפיכך אין מערבין עד על שאר המבואות. כתב הרשב"א ז"ל פירוש אפילו על ידי דקס שאין דקס מועלת במקום דריסת הרבים עכ"ל: ואני אומר אין לי עסק בסקירות כזו הסבור לומר שמועט זו טובה מזה רק עתה נחתי לגלות דעות ר"מ ז"ל הסתומות כמ"ס בסקירות גס זה הדין מפורש בדבריו אות בלאו גמרא מתניין דעיר של רבים פרק כ"ד מערבין וגם ר"י אלפס ז"ל כ"כ ולא גלו דעתם אש מועלת דקס נכח אש לאו וכ"כ הר"ם ז"ל מקונו וכו' ז"ל פירש דקס פתח נמוך:

רבוא שמערבין מבוי מבוי בפני עצמו אע"ג דהנך לא עבד דקה וגם ראיתי מחלקים חצי חלוק אפילו מבוי אחד ולערבו לחצאין ובלבד שיתקן לו שני לחיים או צה"פ דבהכי חשוב כסתום ומובדל מן הדיוורין שחוצה להם שהרי אפילו חצר אם רוצים לחלקו באמצעיתו בשני פסין של שני משהוין משהו לכאן ומשהו לכאן או בפס ארבעה יכולים לחלקו ועירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן כיון דאין בין פס לפס יתר מעשר ואם יש יתר מעשר יכולין לחלקו בצה"פ ומהני ביתר מעשר והכי נמי יכולין לעשות במבוי דהשאת לא אסרי הדיוורין שחוק לתיקון עליהם והא דפריך הכא מבוי מבוי גמי אסרי אהרדי היינו כשאנים מתוקנין ראשי המבואות אלא בלחי או בקורה כדקתני בברייתא עושין לחי מכאן או קורה מכאן וכו' ואין מערבין אותה לחצאין אלא או כולה או מבוי וכו' משמע דבתקון לחי או קורה קאמר אבל בשני פסין כשאין ביניהם יתר מעשר או בפס ארבעה יכולין לחלקו כשאין הפרצה יתירה מעשר או בפס ארבעה יתיר מעשר מהני בכל דוכתא וכן פירש ר"י לקמן ב"י הרי גבי מבוי שצדו אחד נכנסין דאפילו מבוי שאין בתים וחצרות פתוחין לו דהו"ל כמו חצר דאינו ניתר בלחי וקורה ניתר בשני פסין או בפס ארבעה או בצה"פ כדפרישית וה"ה שיכולין לחלק חצר אחת או מבוי וכמה פעמים שאלתי רבותי על מה אנו סומכין לחלק מבואות של עיר יחיד ולא מצאו טעם עד שיעניתי ומצאתי און לי כדפרישית: [כ] כתב הר"ם נראה דהלכה כלישנא קמא דאמר רב פפא לא אמרן אלא לארבעה אבל לרבה מערבין ודלא כאיכא דאמר לרבה נמי אין מערבין חצא דבשל סופרים הולכים ארץ המיקל וב"ש בעירוב שאין לו עיקר מן התורה והלכה כדברי המיקל בעירוב ועוד דמסתברא דאיכא דאמר הוא טפל לגבי לשון ראשון עכ"ל: